

ÁRSSKÝRSLA
Byggðasafns Vestfjarða
fyrir árið 2018
Höfundur:

Jón Sigurpálsson, fyrrverandi forstöðumaður
og Helga Þórsdóttir starfandi forstöðumaður

Starfsemin.

Starfsemi Byggðasafns Vestfjarða var með hefðbundnu sniði árið 2018. Safnið var opið daglega frá kl. 9-17 frá miðjum maí til 15. september. Aðgangseyrir var 1200 kr., 950 kr. fyrir eldri borgara og hópa fleiri en 10. Frítt var fyrir börn á grunnskólaaldri. Verð til hópa á vegum Vesturferða var 900 kr..

Fastir starfsmenn voru Jón Sigurpálsson, forstöðumaður, Helga Þórsdóttir, safnstjóri og Þórir Örn Guðmundsson sem var í 60% stöðu við safnið og 40% við smiðju Guðmundar J. Sigurðssonar á Þingeyri sem safnið tók undir sinn verndarvæng í ársbyrjun 2014.

Vegna aðhaldsaðgerða var Þóri Erni sagt upp störfum sem tók gildi í 1. maí á árinu. Jón Sigurpálsson forstöðumaður sagði upp starfi sínu og tók uppsögnin gildi 1. september. Auk þeirra voru sumarstarfsmenn Elva Björk Benediktsdóttir, Rannveig Jónsdóttir og Snævar Sölvi Sölvason. Við smiðjuna á Þingeyri stóð Guðlaugur Rafn Daníelsson vaktina en þar var opið virka daga frá kl. 9:00 til 17:00.

Gestir safnsins.

Gestir safnsins árið 2018 voru um 14 þúsund, sem er nokkru færra en á síðasta ári. Sem fyrr var mikill meirihluti þeirra erlendir gestir. Flestir voru gestir Vesturferða sem komu í skipulögðum ferðum skemmtiferðaskipanna en þeir losuðu 10 þúsund. Áætlaður fjöldi gesta inn á safnsvæðið í Neðstakaupstað er á milli 25 – 30 þúsund. Sú aukning helgast af auknum fjölda skemmtiferðaskipa sem voru 99 á árinu með rúmlega 10 þúsund manns innanborðs. Það vekur enn og aftur eftirtekt að hlutfall gesta sem ferðast á eigin vegum er það lágt að ekki verður við unað. Aðgangstekjur voru rúmar 12.5 milljónir króna.

Hagræðing og aðhaldsaðgerðir.

Áfram var dregið úr kostnaði við rekstur safnsins. Starfsemi smiðjunnar á Þingeyri var sem fyrr lokuð um helgar nema annars væri sérstaklega óskað. Reynt var að lágmarka skaðann af öllum aðgerðum þó óhjákvæmilega bitnaði það á sýnileika og ýmsu í starfsseminni. Vinnuaðstaða starfsmanna var lágörkuð og lét starfsfólk það yfir sig ganga um sinn.

Fundarhöld og ráðstefnur.

Helga Þórsdóttir sótti ársfund Þjóðminjasafnsins á vordögum. Hún sótti einnig ársfund íslenskra safnmanna (Farskóli íslenskra safnmanna) í Dyflinni á Írlandi í septemberlok. Helga sótti ráðstefnu um menningarstefnu stjórnvalda að ósk hins opinbera.

Á haustmánuðum stóð safnið að ráðstefnu í Edinborgarhúsinu á Ísafirði. Yfirskrift ráðstefnunnar var „Er alþýðumenning þjóðararfur“. Titill málþingsins vísar til spurninga um, hvort þjóðvitundin sé hönnuð með það að markmiði að passa við hugmyndir erlendra ferðamanna um íslenska alþýðumenningu.

Byggðasafn Vestfjarða upplifir skeytingaleysi gagnvart atvinnutækjum sjávarútvegsins, sem er þó það afl sem lagði gruninn að því velferðarsamfélagi sem Ísland er í dag. Dagsskrá ráðstefnunnar var þéttskipuð 2. nóvember frá kl. 9 – 16. Fyrirlesarar komu víða að og voru:

Erik Småland aðalsérfræðingur Þjóðminjasafns Noregs í haf- og strand- og iðnaðarminjum.

Ágúst Ó. Georgsson sérfræðingur Þjóðháttasafns Þjóðminjasafns Íslands.

Jón Sigurpálsson myndlistarmaður og fyrrverandi forstöðumaður Byggðasafns Vestfjarða.

Björn Erlingsson hafeðlisfræðingur og áhugamaður um haf- og strandminjar.

Jón Jónsson þjóðfræðingur og verkefnisstjóri við Rannsóknasetur Háskóla Íslands á Ströndum
Einar Kárason rithöfundur.

Guðrún Jónsdóttir forstöðumaður Safnahúss Borgarfjarðar

Áki Guðni Karlsson þjóðfræðingur og höfundur MA-ritgerðar um menningartengda ferðaþjónustu á Vestfjörðum.

Sigurjón Baldur Hafsteinsson prófessor í félags- og mannvísindadeild við Háskóla Íslands.

Fundarstjóri var Helga Þórsdóttir menningarfræðingur og starfandi forstöðumaður Byggðasafns Vestfjarða.

Ráðstefnan vakti töluverða athygli og var henni streymt á slóðinni: <https://jakinn.tv/2018/11/er-althydumening-thjodararfur/>.

Sýningar.

Safnið stóð fyrir og tók þátt nokkrum sýningum á árinu, lánaði safnmuni á sýningar og kvikmyndir. Sýningar safnsins voru:

1. Ég var aldrei barn áfangi II.
2. Munur og mynd, sýning á annarri hæð Turnhússins og sýningarýminu gjörbreytt.

Bárðarslippur

Ekkert var unnið við slippinn á árinu frekar en í fyrra. Byggðasafn Vestfjarða hefur staðið að fjármögnun við viðgerðs slippins hingað til. Ekki tókst að afla styrkja til frekari framkvæmda. Óhjákvæmilegt er að láta þess getið að slippurinn er í eigu Ísafjarðarbæjar sem fól safninu hann til umsjónar og varðveislu árið 2007.

Aðeins um Bata safnsins.

Bátar safnsins eru 15, að auki eru tveir sem eru fóstaraðir fyrir Þjóðminjasafn Íslands. Vegna aðhaldsaðgerða var ákveðið að lágmarka alla vinnu við þá, þrátt fyrir að meira hafi verið gert en árið 2017. Helstu verkefni ársins voru eftirfarandi:

1. Gunnar Sigurðsson Ís 13. Báturinn var var leigður til Flateyjar þar sem hann átti hlutverk í sjónvarpsþáttaröðinni Flateyjargátan. Báturinn var tekinn á land haustið 1918.

2. Jóhanna Ís 159. Jóhanna var sjósett og skreytti Pollinn. Báturinn var tekinn á land haustið 1918.
3. Gestur frá Vigur. Gestur var sjósettur og var á legunni á Pollinum Báturinn var tekinn á land haustið 1918..
4. Eljan Ís 590. Ekki var unnið bátinn og var ekki sjósett.
5. Sædís var við bryggja fram á haust og var þá tekin á land Báturinn var tekinn á land haustið 1918..
6. María Júlía Ba 36. Unnið hefur verið að áætlanagerð í samvinnu við Björn Erlingsson hafeðlisfræðing og áhugamann um afdrif hennar.

Nýbyggingin.

Unnið var að skýrslu um um hagkvæmni nýbyggingar í Neðstakaupstað. Helga Þórsdóttir starfandi forstöðumaður safnsins nýtti reynslu sína og menntun í samantekt skýrslunnar.

skýrsla um hagkvæmni nýbygging í neðstakaupstað á Ísafirði Byggðasafn Vestfjarða / Hornstrandastofa Upplýsingamiðstöð ferðamála á Ísafirði

Vélsmiðja G.J. Sigurðssonar á Þingeyri.

Að ósk erfingja smiðjunnar var unnið að því að leggja af sjálfseignarstofnunina um smiðjuna og gera hana að deild innan safnsins og liti þar með stjórn safnsins. Lögformlegri vinnu við þetta lauk á haustmánuðum og varð smiðjan að öllu leyti undir stjórn safnsins. Töluverð stjórnunar- og fjárhagsleg hagræðing fæst með þessu.

Smiðjan var í notkun allt árið og vann Þórir Örn Guðmundsson allt það sem þar var unnið. Listaháskóli Ísland nýtti sér aðstöðuna snemma vors og var gerður góður rómur af þeirri heimsókn. Vonast er eftir frekari samvinnu hér í milli. Smiðjan var opin um sumarið og hefur aukist lítillega að ferðapjónar nýti sér hana fyrir hópa. Gestir smiðjunnar voru um 3000 á árinu.

Geymslumál

Safnið hefur sára þörf fyrir geymsluaðstöðu fyrir stærri hluti sem geymdir eru á nokkrum stöðum og einnig báta safnsins, sem teknir eru á land yfir vetrarmánuðina. Eins og fyrr segir í þessari skýrslu var óhjákvæmilegt að halda að sér höndum hvað geymslukostnað varðar. Það verður vonandi séð fyrir endann á þessu mikla vandamáli í nánustu framtíð.

Skráning muna.

Nánast ekkert var skráð á árinu.

Aðföng 2018.

Ný aðföng safnsins á árinu voru um 130 talsins.

Stjórn safnsins.

Stjórn safnsins var skipuð Gísla Halldóri Halldórssyni bæjarstjóra á Ísafirði, Jóni Páli Hreinssyni bæjarstjóra í Bolungarvík og Pétri Georg Markan sveitarstjóra í Súðavíkurreppi fram að

sveitastjórnakosningum í maí 2018. Eftir kosningar og nýskipan sveitastjórna varð sú breyting að Guðmundur Gunnarsson kom í stað Gísla Halldórs Halldórssonar, að öðru leyti er stjórnskipan óbreytt. Ísafjarðarbær annaðist bókhald safnsins og einnig launabókhald. Endurskoðun Vestfjarða gekk frá ársreikningi safnsins.

Lokaorð.

Byggðasafn Vestfjarða er í merkilegum hópi safna sem ruddu brautina fyrir rúmum 70 árum. Þar fyrir fór fólk sem færði samfélaginu mikilsvert og fórnfúst starf og í sumum tilfellum gáfu allar eigur sínar safninu til handa. Þessir merkilegu frumkvöðlar sáu það kannski fyrir að hjá safninu og öðrum skapandi greinum lægi einn mikilvægasti vaxtarsproti samfélagsins.